

Cultuurmarxisme. Er waart een spook door het Westen

Paul Cliteur, Jesper Jansen en Perry Pierik (red.)

uitgeverij Aspekt, Soesterberg, 2018; 306 blz.; € 18,95.

Een vergelijkbaar boek als het bovenstaande. Met cultuurmarxisme bedoelen de auteurs een manier van denken dat sociale en politieke verandering nastreeft. Het begrip cultuurmarxisme gaat volgens Paul Cliteur terug op de Italiaanse marxist Antonio Gramsci (1891-1937) die het hanteerde ter aanbeveling van een nieuwe vorm van sociale revolutie. Het zou een vorm van revolutie moeten zijn die gebaseerd is op cultuur, niet op klasse. Gramsci constateerde dat het marxisme er niet in was geslaagd de revolutie te realiseren die het had voorspeld. Het proletariaat was onvoldoende bevrijd van oude conservatieve ideeën, zoals loyaliteit aan je land, gezinswaarden en religie. Die moesten dus eerst vernietigd worden voordat de proletarische samenleving een kans zou krijgen. Kortom, marxisme zou zich meer op de cultuur moeten richten.

Welnu, volgens Cliteur zien we dat de afgelopen honderd jaar. Cultuurmarxisme heeft volgens hem een negatieve invloed op wat hij noemt: weerbare democratie. Een linkse, progressieve elite, *The New Left*, ondermijnt het instituut van de democratie, zoals destijds in het communisme. Het is de tactiek van het Trojaanse paard. 'Cultuurmarxisme is ideologische oorlogsvoering tegen de democratische instituties door deze van binnenuit te monopoliseren.' Cultuurmarxisten streven naar culturele hegemonie binnen centrale instellingen, zoals de omroe-

pen, de universiteiten en de media. Zij stimuleren een soort antiwesters, antidemocratisch denken, gekenmerkt door onder meer de criminalisering van islamofobie, dat wil zeggen het criminaliseren van de kritische analyse en islamisme. Cultuurmarxisme verbindt zich met postmodernisme dat stelt dat de democratie niet beter is dan welk ander systeem. Alle waarden zijn tenslotte relatief.

De auteurs voeren in dit boek een pleidooi voor de waarden van Verlichting en tolerantie. Terecht leggen zij een verband tussen islam en gewelddadigheid, al is het vraag of die niet te absoluut wordt gelegd zodat ook de islam het voorwerp wordt van vijanddenken. Dat er ondertussen heel wat mis is onder het mom van multiculturalisme of cultuurrelativisme, laat dit boek duidelijk zien. Ook wordt terecht de vinger gelegd bij de kosmopolitische en bureaucratische Europese elites, zetelend in hun hoge torengebouwen, die vervreemd zijn van de gewone burger. Dreigend schrijft Sid Lukkassen: 'Maar waar het volk in het nauw wordt gedreven wordt, zullen de torens van Babel vroeg of laat in vlamme brandstapels veranderen.'

Cultuurmarxisten en neomarxisten (van de Frankfurter Schule) zijn uit op ontmanteling van de traditionele instituties en de ontworteling van vitale kiemen van gezinsbanden, morele normen en cultuurgoed. 'De Westerse marxisten gingen over tot de ontwortelde levenshouding: het hedonisme van massaconsumptie en de seksuele 'bevrijding'', zegt Lukkassen terecht. Het komt er volgens hem op aan om een nieuwe elite op te leiden die de traditionele waarden van Europa weer uitdraagt.

De vraag is wel of deze gevuld zijn door noties die geïnspireerd zijn door het christendom of alleen door westerse conservatieve tradities en democratische verworvenheden, hoe heilzaam die ook zijn.